

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

ЧЕРНЕГА Віра, здобувачка вищої освіти
Спеціальність 071 Облік і оподаткування
Національний університет «Одеська політехніка»

Анотація: В результаті узагальнення міжнародного досвіду обґрунтовано, що міжнародна співпраця в сфері державного фінансового контролю дозволяє підвищити ефективність, прозорість та стійкість фінансової системи України.

Ключові слова: державний фінансовий контроль, міжнародне співробітництво, ефективність, прозорість, аудит.

В сучасних умовах все більшої важливості набуває міжнародне співробітництво, що спонукає до підвищення прозорості показників діяльності всіх суб'єктів співробітництва. Змінюється роль органів фінансового контролю: від фіксації порушень до превентивного впливу на виявлені ризики. Відтак, мета роботи полягає в узагальненні міжнародного досвіду організації державного фінансового контролю та обґрунтуванні необхідності його адаптації в Україні для підвищення ефективності та прозорості управління публічними фінансами.

Фінансовий контроль є ключовим для гарантування цільового, економного та ефективного використання державних ресурсів. Його завдання охоплюють аналіз результативності управлінських рішень та формування рекомендацій. Основні напрями зовнішнього контролю систематизовано в табл. 1.

Таблиця 1 Основні напрями зовнішнього державного фінансового контролю

Напрямок	Характеристика
Контроль за виконанням державного та місцевого бюджетів	Оцінювання ефективності і розподілу бюджетних коштів, аналіз доходів і видатків.
Контроль за цільовим використанням державних коштів	Перевірка відповідності витрат цілям державної політики й стратегії розвитку.
Забезпечення фінансової дисципліни	Дотримання фінансових правил, запобігання втратам і нераціональному витрачання коштів.
Захист фінансових інтересів держави, місцевого самоврядування, бізнесу і громадян	Протидія корупційним схемам, забезпечення прозорості та правової визначеності у сфері публічних фінансів.

Джерело: побудовано автором з використанням матеріалів [1]

Важливим є адаптація систем фінансового контролю до міжнародних стандартів та співпраця з INTOSAI [2] і EUROSAI [3] для підвищення прозорості.

У розвинених країнах світу державний фінансовий контроль здійснюють незалежні інституції. Наприклад, у США це GAO, яке використовує стандарти «Жовта книга» та «Зелена книга», що підтверджує важливість стандартизації. У ЄС (Франція, Німеччина) вищі органи аудиту забезпечують зовнішній контроль і виступають нейтральними авторитетами, що є світовим трендом на інституційну незалежність для боротьби з корупцією. Світовий досвід доводить, що контроль забезпечує не лише законність, а й ефективне й економне використання коштів [4].

Проблема в Україні полягає у недосконалості контролю та відсутності уніфікованих міжнародних стандартів, що ускладнює протидію корупції. Аналітичні звіти вказують на численні порушення у бюджетному процесі [5]. Для подолання цих викликів необхідна міжнародна співпраця для запозичення досвіду цифровізації аудиту (автоматизований моніторинг закупівель) та впровадження ризико-орієнтованого аудиту ефективності, як це реалізовано у Польщі [6].

Українська система потребує стратегічної трансформації. В умовах воєнної економіки, інтеграція в міжнародні спільноти та застосування їхніх стандартів є не формальністю, а вимогою. Без діалогу з міжнародними інституціями неможливо подолати системні проблеми. Включення міжнародної взаємодії до Стратегії розвитку Рахункової палати України на 2025–2029 роки є важливим кроком, але стратегія має бути реалізована через конкретні дії: навчання кадрів, обмін досвідом та цифровізацію [7].

Таким чином, міжнародне співробітництво – ключовий чинник підвищення прозорості, ефективності та стійкості фінансової системи України.

Література:

1. Ключка О.В., Давиденко Н.М. СТРАТЕГІЇ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗОВНІШНЬОГО ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ. Успіхи і досягнення у науці. 2025. № 3(13).

2. Співпраця Рахункової палати з INTOSAI – Рахункова палата. Рахункова палата. URL: <https://rp.gov.ua/INTOS/INTOSAI/?id=129> (Дата звернення: 14.09.2025).
3. Співпраця Рахункової палати з EUROSAI - Рахункова палата. Рахункова палата. URL: <https://rp.gov.ua/EUROS/EUROSAI/?id=117> (Дата звернення: 14.09.2025).
4. Цапенко А.О., Балан А.А., Степанченко О.О. СВІТОВИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ. "Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної трансформації економіки України (в умовах воєнного стану та поствоєнний період): Всеукр. науково-практ. конф., м. Одеса. 2023. С. 110–112.
5. Касперович Ю.В., Дешко А.Л. ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ. Національний інститут стратегічних досліджень. 2021.
6. OECD. PERFORMANCE AUDITING IN POLAND. Poland, 2024. 52 p. (Дата звернення: 14.09.2025).
7. Рахункова палата України. Стратегія розвитку Рахункової палати України на 2025–2029 роки, 2025. URL: https://rp.gov.ua/Strategy/Strategy_2025-2029/?id=2453 (Дата звернення 14.09.2025).

Abstract: *As a result of summarizing international experience, it has been substantiated that international cooperation in the field of public financial control enhances the efficiency, transparency, and stability of Ukraine's financial system.*

Keywords: *public financial control, international cooperation, efficiency, transparency, audit.*

Науковий керівник – БАЛАН Алла
канд. екон. наук, доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту
Національний університет «Одеська політехніка»
м. Одеса